

Asettamispäätös

28.11.2024

VN/32679/2024
VN/32679/2024-VNK-1

Esiselvitys tekoälyn hyödyntämisestä lainvalmistelussa

Valtioneuvoston kanslia on tänään asettanut hankkeen, jossa selvitetään mahdollisia käyttökohteita generatiivisen tekoälyn hyödyntämiselle lainvalmistelussa.

Toimikausi

1.12.2024 – 30.04.2025

Tausta

Generatiivisen tekoälyn arvioidaan tehostavan yritysten ja julkisen sektorin toimintaa ja vaikuttavan merkittävästi globaaliin talouskasvuun tulevina vuosina. Petteri Orpon hallitusohjelmassa korostetaan tekoälyn merkitystä ja sen hyödyntämistä julkisessa hallinnossa. Hallitusohjelman tavoitteena on tehdä Suomesta teknologinen edelläkävijä, joka hyödyntää digitalisaation ja tekoälyn mahdollisuudet täysimääräisesti.

Keväällä 2024 kahdessa ministeriössä, liikenne- ja viestintäministeriössä (LVM) ja valtioneuvoston kansliassa (VNK), toteutettiin Sitran rahoituksella kaksi kokeilua, joissa testattiin generatiivisen tekoälyn hyödyntämistä lainvalmistelussa. LVM:n kokeilussa testattiin suomalaisten kielimallien hyödyntämistä lain esivalmistelussa suoritettavan alustavan kartoituksen tukena. VNK:n kokeilussa toteutettiin suomalaiseen Poro-kielimalliin perustuva tekoälyratkaisu tukemaan lainvalmistelijan työtä lausun-
toyhteenvedon luomisessa.

Kokeiluissa hienosäädettiin suomenkielisiä avoimen lähdekoodin suuria kielimalleja (large language model, LLM) lainvalmistelun eri vaiheisiin liittyviin tehtäviin ja luotiin työkalut lainvalmistelijan tueksi. Kokeiluista kerättiin oppeja generatiivisen tekoälyn tarjoamista mahdollisuuksista lainvalmistelutyön tukena sekä sen hyödyntämiseen ja käyttöönottoon liittyvistä haasteista.

Tärkeinä teknisinä vaatimuksina kielimallin suoriutumiselle lainvalmisteluun liittyvissä tehtävissä tunnistettiin riittävän suuri konteksti-ikkuna ja RAG-menetelmä. Kielimallin konteksti-ikkuna määrittelee, kuinka paljon tekstiä kielimalli pystyy käsittelemään kerralla. Lainvalmisteluun liittyvissä tehtävissä käsitellään ja tuotetaan suuria määriä tekstejä, joten useat käyttötapaukset vaativat suurta konteksti-ikkunaa sekä interaktiivista toteutusta, jossa lainvalmistelija voi opastaa tekoälyä käsittelemään tehtävää osissa. RAG-menetelmän avulla taas voidaan olennaisesti parantaa vastausten tarkkuutta ja läpinäkyvyyttä lähdeviitteillä, vähentää mallin taipumusta hallusinoinnille sekä hyödyntää ajantasaista tietoa ilman kielimallin jatkuvaa kouluttamista.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvoston kanslia

PL 23
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

09 1602 2165
+358 9 1602 2165

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.vnk@gov.fi

[Futuricen loppuraportissa](#) (LVM:n kokeilu) listataan generatiiviselle tekoälylle potentiaalisia hyödyntämiskohteita lainvalmistelussa. Soveltuvia käyttökohteita on nykyisen lainsäädännön analysoinnin lisäksi mm. lainvalmisteluun liittyvän tutkimusten, hallituksen esitysten ja kansainvälisten lainsäädäntöjen ja tilastojen analysointi. Ennen kuin voidaan käynnistää lainvalmistelijan työtä tukevan tekoälytyökalun kehittäminen, mahdollisiin käyttökohteisiin tulee kuitenkin syventyä tarkemmin, arvioida kunkin käyttökohdetta ja valita keskeisin ensimmäiseksi pilotoitavaksi ja toteutettavaksi käyttökohteeksi.

Tavoitteet, tehtävät ja tuotokset

Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena kuvata ja arvioida mahdollisia käyttökohteita generatiiviselle tekoälylle lainvalmistelussa. Generatiivisen tekoälyn hyödyntämisen avulla pyritään tehostamaan lainvalmisteluprosessia, varmistamaan lainvalmistelun laatu ja sujuvoittamaan lainvalmistelutehtävissä toimivien työtä. Lainvalmistelua tarkastellaan esiselvityksessä kokonaisuudessaan, sisältäen sekä valtioneuvoston että eduskunnan osuudet. Esiselvityksessä tulee huomioida, miten lainvalmistelua tukevat tekoälyratkaisut voidaan liittää osaksi tai integroida lainvalmistelijoiden nyt tai tulevaisuudessa käyttämään ratkaisuun. Työssä tulee myös huomioida tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvät säännökset ja valtioneuvoston edellyttämä taso tietosuojaan ja tietoturvaan liittyen.

Tehtävät

Hankkeen tehtävänä on kuvata ja arvioida mahdollisia käyttökohteita generatiiviselle tekoälylle lainvalmistelussa sekä kuvata yksityiskohtaisesti yksi käyttökohde, johon lainvalmisteluun liittyvää tekoälytyökalua voitaisiin alkaa rakentaa ensimmäisenä. Työssä tulee kuulla lainvalmistelutehtävissä työskenteleviä eri ministeriöistä ja eduskunnasta.

Tuotokset

Hankkeen tuotoksena on esiselvitysraportti ja kuvaus yhdestä käyttökohteesta.

Organisointi

Ohjausryhmä:

- valvoo ja ohjaa esiselvityksen tekemistä työryhmän esitysten pohjalta
- vastaa esiselvityshankkeen keskeisistä linjauksista ja hankkeen aikataulusta
- käsittelee ja hyväksyy mm. hankesuunnitelman, esiselvitysraportin ja kuvauksen käyttökohteesta
- ohjaa myös tarvittaessa muilta osin hanketta

Valtioneuvoston hallintoyksikön johtoryhmä toimii ohjausryhmänä.

Työryhmä:

- kuvaa ja arvioi mahdollisia käyttökohteita generatiiviselle tekoälylle lainvalmistelussa
- järjestää työpajoja, joissa kuullaan lainvalmistelutehtävissä toimivia
- valmistelee hankesuunnitelman, esiselvitysraportin ja kuvauksen käyttökohteesta ohjausryhmälle päätettäväksi.

Hankkeen työryhmään kuuluvat:

puheenjohtaja erityisasiantuntija Helena Kostin Mansi, VNK
varapuheenjohtaja neuvotteleva virkamies Marita Risku, VNK
erityisasiantuntija Heli Koskinen, eduskunta
johtava asiantuntija Kimmo Mäkinen, VM
erityisasiantuntija Jaakko Rastas, YM

lainsäädäntöneuvos Susanna Siitonen, OM
johtava asiantuntija Tarmo Toikkanen, SITRA
neuvotteleva virkamies Kaj Välimäki, VM

Työryhmän tukena on asiantuntijoita Hellon Oy:stä. Työryhmä voi tarvittaessa kutsua työhön mukaan muita asiantuntijoita.

Kustannukset ja yleiset määräykset

Sitra maksaa hankkimansa kumppaninsa työstä aiheutuvat kustannukset. Muuten esiselvitys tehdään virkatyönä.

Raportointi/seuranta

Hankkeen etenemisestä raportoidaan VNK:n hankemallin mukaisesti kuukausittain VNHY johtoryhmälle.

Osastopäällikkö

Janne Kerkelä

Erityisasiantuntija

Kati Heikkinen

Liitteet

Jakelu Työryhmän jäsenet

Tiedoksi Hellon Oy

VN/32679/2024-VNK-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: